

FELELŐS SZERKESZTŐI NAPLO

Előfizetési árak

Melyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1:50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4:50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és fúvódóhivatal:

Szent István-ter 1.

TELEFON 206

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

A HARMADIK hadikölcsön.

A harmadik német hadikölcsön bezáródott és hír szerint tetemesen nagyobb eredményel, mint az első és másodiknál. Van-e valaki, akit ez meglepne? Aki nem ezt várta? Aki ebben biztos nem volt?

Mikor az első kölcsön lezáródott: arról volt szó, hogy szövetségünk: a német birodalom s vele a mi Monarchiánk, megállja helyét akár az egész összefogódzkodó világ ellen. Hogyan? Akárhogy, de megállja. Ha korpán és vízen élünk is, ha a telefondrótot szedjük le golyóhüvelyeknek: de megálljuk.

Mikor a második hadikölcsönre került a sor: már bizonyos volt, hogy sem korpán nem élünk, sem a drótot nem kalapáljuk fel muníciónak. Melénk állt a hős-török és talán szinte, hogy elszántságunkat erősítse, ellenünk fordult a hit-szög olasz. Háborunk, mely — kivéve az első német heteket, Belgiumot s a Champagnet — főképp védekező volt, kezdett átmenni visszatámadóba. Kitudt, hogy a magunk földjén a magunk ura vagyunk s meg tudunk élni a magunk erejéből. a magunk zsirjából s a magunk vérkeringéséből. És: pénzkeringéséből. A világtól elzárva: a pénzünk, amibe a háboru került, itthon maradt s tovább tudta táplálni a háborut. Az első hadikölcsönt még áldozatnak nézhettük. A másodikról már megérettük, hogy befektetés, kitünő leszámítolása egy immár feltétlen biztosított jövődönék.

Most pedig? A német már elkészült a harmadik kölcsönével s jegyzések tetemesen felülmulják az előzőket. Minálunk pedig még künn sincs a harmadik kölcsön: s már sietnek az emberek előjegyeztetni magukat, hogy majd jegyzezhessenek. Ki csodálkozik ezen? Még az entente sem csodálkozik. Még Anglia sem csodálkozik, ugyanakkor, mikor ő, a legjobb pénz legnagyobb ura, lecsökkent értékű pénz-

vel és ami még nagyobb baj, e pénznek hijával, tengeren túl megy koldulni Amerikától megalázó kölcsönt, hogy ezzel a pénzzel fizethesse meg ugyan-csak Amerikának, amivel az ottani piacon hadiszerezést adós. Anglia nem csodálkozik, mert tudja, hogy a német, a magyar, az osztrák csodának részben ő a szerzője. Ha Anglia nem akar bennünket elzárni a világtól: talán ki sem tűnik, mennyire elégek vagyunk magunknak. S ha az angol huncukés az ezüst golyókkal, — hogy győz, akinek legutóbb telik belőle, — gazdasági erőfeszítésünket ki nem hítja: talán nem is került volna a sor

ilyen pénzügyi Tannenbergekre s fináncművelési Gorlicéokra.

A helyzet ez: nincs okunk félni senkitől. A hadban nemcsak helyt állunk, de előnyömlünk. Életünk rendes, viruló, nyugodt. Pénzünk jó és sok. Mindez ugyanakkor, mikor az európai világ többi s leghatalmasabb nemzetei tehetetlenek vagy megverték a harcmezőn, segítséget koldulnak a kis népeknél s pénztul a tengeren.

A német birodalom ime kiáll a pénzügyi negyvenkettesekkel. Mi csakhamar ki fogunk állani a pénzügyi harminc és felesekkel. Ezüst golyóink elrepül és szíven találja a gögös rosszaságot.

A világháború.

Az orosz harctér.

Hindenburg tábornok csoportja a Smorgon-vonalon tett lötkre egy orosz offenzívát és a Duna mentén jó sikerrel haladnak előre a németek. A centrum, Wolhyniában és Kelet-Galicában meglehetősen nyugalmosan van egy a szövetségesek, mint az ellenség arcvonalain, ez a nyugalom, amely — ezt a háboru eddigi történetéből is megfigyelhetjük — két nagy esemény időközét szokta kitölteni. Kelet-Galicia és Wolhynia után csak nyugalom következhetett, hiszen rendkívül súlyos vesztegei miatt az orosz nem is igen bírta volna tovább.

Ez szinte fizikai törvény, az erőnek ez a kölcsönös reakciója, amelyből azonban új küzdelmek keletkeznek. Így lesz ez most is és a háboru eddigi di-csőséges eredményeiben bízva, hogy a készülő események újra a mi fegyverünk győzelmének jegyében fognak állani.

Bulgária.

Mindennél érdekesebb most a Balkán. A szófiai orosz ultimátum után megszázasorosodott sebességgel haladnak előre az események. A dolgok kifejtése most már nagyon gyors lesz. Bulgária állítólag máris elutasította az entente javaslatát. Ez előrelátható volt és Bulgária legtöbb gondja most nem az entente képtelen jegyzékére való válaszólas, hanem a közvetlen szomszédságtól való viszonyának tisztázása. Radoszla-

vov bulgár miniszterelnök most tárgyal a görög követtel. Allítólag a tárgyalás menete barátságos hangú és olyan, hogy további megegyezéssel kecsegtet.

Ellenzi az ententetal való közös háborut, Venizelosz miniszterelnök is ismétli, hogy Görögország nem fogja tűrni az idegen csapatok partraszállítását még akkor sem, ha azokat Szerbia, Görögország szövetségese felé irányítják. Kiti-nök mondják a bolgár román viszonyt is és igen valószínűtlen, hogy az bármilyen irányban is megzavartassék.

Ellenben annál nyitabban jelentkeznek az jogos és méltó bosszúérzés, amellyel Bulgária Szerbia ellen van eltelve. A szerb-bolgár határon már a legszigorubb katonai intézkedések vannak és ezt a vonatkozlekedésben is meg lehet érezni. Szófia-ban egyébként biztosra veszik, hogy Oroszország és a négyes-szövetség a legrövidebb időn belül megüzeni a háborut.

A megsértett görög semlegesség.

Viharos tiltakozással felelték az entente-hatalmak Belgium semlegességének megsértésére, Anglia állítólag csak azért határozta el, hogy a hadviselő államok sorába lép, mert Németország megsértette Belgium semlegességét. Most ugyanakkor a hatalmak az első alkalommal, amikor német földet semmibe sem veszik egy kis állam sem-

legességi jogát, holott éppen ezek a hatalmak tüntették fel magukat a semleges államok jogainak oltalmazóit.

Bulgária elutasító válasza.

A Bulgáriához intézett orosz ultimátumról írva a sajtó, annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy az ultimátumra a válasz elutasító lesz, mert ez beavatkozást jelent a bolgár állam szuverén jogaiba, amit a legkisebb állam sem tűrhet el. Az ultimátum csak azt érheti el, hogy az utolsó kétkezőket is meggyőzze és helyreállítsa a bolgár nép teljes egységét. A sajtó a balkáni események elé nyugodtan néz, abban bízva, hogy Bulgária megfelelő katonai előkészületeket tett a négyesszövetség akciójával szemben.

Háborus jegyzetek

Székesfehérvárnak több jótékonyági intézménye van, mint a jótékony nőegylet, a reformátusok jótékony egylete, az izraeliták kraj-cár egylete, amelyek mindegyike tudtommal, egyike a legnemesebb jótékonyagot szokták gyakorolni, szegény iskolás gyermekeket ruháznak fel a tél beálltával. Ki kabátot, ki nagykendőt, ki csizmát kap, Micsoda segítség ez a föld-höz ragadt szülőkn, micsoda öröm a prongyos gyermekeknek? Azok az -összeadogatott fillérek aligha juthatnának nemesebb célra. Ezeknek a tiszteltemtől jótékonyági intézményeknek bátor-kodnánk az idén egy szerény tanáccsal, illetve indítvánnyal szolgálni. Köztudomásu, hogy a láb-beli ára nem kétszereződött, hanem köbre lépett, addig a ruhá-nak az ára, nevezetesen azé, amelyt a szegény nép vásárol és visel, a lábbelihez képest aránytalanul kevesebbel emelkedett. Nem lenne tehát helyén való, ha az idén főleg csizmát, cipőt osztán-nak ki a nemesszivű hölgyeink a szegény gyermekek között, akiknek szülei ezt egyáltalában nem szerezhetik be a túlmagas árak miatt?

*
Még valamit a szegény gyermekekről. A legtöbbnek atyja a harctéren van s a nagy drágaság miatt a gondokkal terhelt édes anyának bizony nem jut pénze a tankönyvekre. A város ugyan oszt ki ingyen tankönyvet, a háboru alatt azonban ez nem elégséges. Talán erre is lehetne néhány fillért összehozni.

Essék szó újból arról a bizonyos drágasági pótlékról, amelye

Grósz Ferenc városi bizottsági tag a legutóbbi közgyűlésen megpendített. A fixizetese emberek érdeke, akik legtöbbször nélkülöznek a háboru alatt, megköveteli, hogy ezt a mozgalmat elaludni ne engedjük. A kormány ugy sem hagyja jóvá a tisztviselők drágasági pótlékát, más városok esete precedensként bizonyítja. Hát kérjük tisztelettel, ezzel a kifogással nem szabad tovább nyomorogni hagyni a lateiner embereket. A kormány csak általánosságban megszavazott drágasági pótlékok nem akar — elég helytelenül — jóváhagyni. De igenis jóváhagyja akkor, ha személyekre kéri a javítást, akiknek alacsony fizetésüknel nagyon is indokolt a hadisegítség. Tessék tehát így csinálni a javítást, sőt csakis így. De semmi esetre sem szabad az ügyet ad akta tenni.

Maradjunk csak még a drágasági pótléknál. A városi iskolákhoz kinevezett különböző vallásbeli hitoktatók, tekintettel, hogy főiskolai végzettségükhöz képest aránytalanul alacsony fizetést kapnak, a város drágasági pótlékokat ad nekik már évek óta. Es ez a drágasági pótlék éppen a folyó évben, a legdrágább esztendőben, dacára, hogy a közgyűlés megszavazta, elakadt. Miért akadt el, hogyan akadt el, nehéz volna kitalálni. Innen-onnan már az év végéhez jutunk és még mindig nem intézték el. Hát mikor intézik el?

A mostani viszonyok illusztrálásául összehasonlítjuk az 1913. évi és a jelenlegi élelmiszer-árakat; pedig ezelőtt 2 évvel, október hónapban sem voltak normális viszonyok és már akkor is panaszkodtunk a drágaság miatt. Az összehasonlítás a következő: Szeptember 30-án. (Az első szám az 1913 év árait mutatja, a második a mostani maximális árakat). Tiszta buza mm. 20-40 (36-), rozs mm. 14- (29-40), árpa mm. 13-60 (29-), tengeri mm. 19- (28-), borsó 1 kiló —50 (-62), lencse 1 kiló —60 (-70), bab 1 kiló —34 (-54), szalonna 1 kiló 2- (5-60), túzifa köbméter 11-13- (18-), marhahús 1 kiló 1-60-1-70 (5-), sertészsír 1 kiló 1-80 (4-90) juhhús 1 kiló 1-42 (2-80), szesz 1 liter 2- (3-), szappan 1 kiló —72 (4-), köleskása 1 kiló —25 (1-10), vöröshagyma 1 kiló —16 (-52), foghagyma 1 kiló —30 (1-20), barnakenyér 1 kiló —20 (-44), burgonya 1 kiló —08 (-18), rizs 1 kiló —76 (2-60), tojás 1 drb. —6 (-12) tej 1 liter —20 (-32), zsír 1 kiló 1- (4-60).

A mostani árak pedig a batósági árak szerint vannak feltüntetve, holott a tapasztalat szerint még a legsilányabb árut sem igen lehet azért a pénzért megkapni. Vannak cikkek, amelyek a maximális árkon felül is csak kéz alatt, s vannak,

amelyek egyáltalán semmi áron sem kaphatók.

Egy német egyházfőjedelelem a hölgyvilághoz intézett pásztorlevelet, amelyet falragaszok olvasnak mindenütt; olt függnek a templomajtókon, az utcasarkokon, a vendéglőkben, szállókban egyaránt. Nem fog ártani, ha e fontos pásztorlevél tartalmát mi is leszögezzük: „Katholikus nők, leányok! Komoly nehéz időköt élünk. Férjeitek, fiaitok és testvéreitek magukra öltötték a durvaszövétü ketonaruhát, hogy életüket, véruket adják oda tiértetek. Sokan hősi halált haltak a hazáért, tehát azokat már elvesztettük, mások pedig súlyos sebükkel a kórházakban fekszenek. Van tehát még kedvetek ezek után oly ruhát viselni, mely minden komolyságot nélkülöz? Érezték át az idők rendkívül komoly voltát és ne öltözködjek soha feltűnően! Féire az olyan ruházzatok, amely könnyelműségről tanuskodik és megütközést szül. Mindenekelőtt a templomban óvakodjatok ilyen ruházatban megjelenni és ne közeledjétek a gyóntatószékhez, vagy az Urasztalához ugy, hogy reátok vonatkozzanak aranyiszjú szent Jánosnak következő szavai: „Ne ugy jelenj meg az Isten házában, mintha tánchoz készülnél, vagy a színházba mennél, mert hiúsággal az Istent sérdet meg és szemérmetlen viseletéddel bünye csábítod az ájtatos lelkeket, hogy az örök kárhozatba tartszad őket.“ „A ti szerénységtek ismeretes legyen minden emberek előtt.“

BODAJKRA!

Körülbelül tíz év óta kegyelettel látogattuk meg azt a helyet, amely 900 esztendő óta kedves bucsujáró helye volt Székesfehérvár és környéke katolikus lakóinak. Szent István király nem egyszer járta meg ezt az utat az ő székvárosából s az ő szent nyomaiba lépünk, mikor utána megyünk.

A háboru borzalmai tátongó sebeket vágtak a szívünkbe. Patakszik még mindig a piros magyar vér, a mi édes testvéreink vére. Sirnak az árvák, kezeiket tördelik az özvegyek.

Ki ne jajdulna fel ilyenkor segítségért, ki ne keresne ilyenkor enyhülést az édesanyánál.

Jöjjetek a jóságos Jézus édesanyjához, jöjjetek a boldogságos Szűz kegyeletes templomába, ahol Ő annyi könnyet törölt már le, ahol annyi vigasztalást nyujtott már a csa-

pásoktól sajtó szívü gyermekeinek.

Székesfehérvár hívó katólikusai! a magyarok Nagyaszonnyának szent ünnepe, október második vasárnapján jöjjetek velünk Bodajkra.

Külön vonaton indulunk. Gyülekezés a székesegyházban reggel 8 órakor, indulás a vasutról 9 órakor.

Bodajkon szentbeszédet és énekes nagymisést hallgatunk, délután szentbeszéd és litánia lesz.

A részvételi jegyek 1 koronáért kaphatók a belvárosi és felsővárosi Keresztény fogyasztási szövetkezetekben, valamint a belvárosi és felsővárosi templom sekrestyéjében.

Bilkei Ferenc Kisteleki István
felsővárosi főbános, belvárosi esp. főbános.

Petróleumzúsora.

A fogyasztók kiuzsorázásának példája a petróleumdrágaság is. Mikor elérkezett a tél s a kisemberek millióinak több petróleum kellett a világításra, akkor lett a legdrágább. Száz kiló petrólium ára 102 korona volt, ami kiseladásnál 120—130 fillér egyes helyeken. Ugyanekkor Romániából 15 koronáért ki náltak árut. Ha a vámot, fogyasztási adót, hordót, kezelési költséget s közvetítési nyereséget is hozzá számítjuk, még akkor is 55 koronáért lehetett volna eladni a romániai petróleumot a mi falvainkban, ahol 58—60 fillér lett volna az ára 120 fillér helyett. Csakhogy a romániai petróleumot nem hozhatta be más, mint három gyár vállalat, mert a hadügyi kormány szerződésből kifolyólag csak ezeknek adott vasuti tartálykocsit a szállításra. Ez a három gyár (a kartell) tehát kiszajítottá magának a petróleum eladást. S adta a 15 koronáért szerzhető petróleumot 102 koronáért. Nyertek is rajta szépen. Zárszámadásaikból kitűnik, hogy az egyiknek a tiszta nyeresége az előző évi 1 és fél millió mellett 3 millió korona, a másiké 380 ezer, a harmadiké ennél is több.

A magyar petróleumgyárosoknál most alig kapható petróleum, mert ezek a titkos kartelljük révén bizonyára felakarják emelni a petróleumárakat. De mert ez évben a mérlegeik milliós házzonnal záruktak, restelik ezt megeselekedni, hanem keresik az ürügyet hozzá. Ha nincs petróleum, felszökik az ár és megvan az ürügy. Ezt különben már is elérték. Ők ugyanis azt mondják, hogy nálunk a petró-

leum ára 78 korona, de — nincs petróleumunk. Azonban mindenféle hivatlan egyének, akik kellő protekcióval rendelkeznek, nagymennyiségű petróleumhoz jutottak. Az ilyen avatlan kezekbe jutott petróleumnyagkereskedőknek 82—88 koronáért (ma már 88 koronáért is akad vevő). A petróleumkartell tovább üzi kis játékaikat.

A nyári hónapok alatt, tehát mikor kevesebb volt a kereslet, leszállt az ár, most ismét rohamosan emelkedik, mert ismét jön a tél. Ez Magyarország.

Modern csillagjósolás.

Irta: *Hajós József.*

(Folytatás.)

Az ősi Kihaldeában keletkezett csillagjósolás átszármazott az egyiptomiakhoz, innét később a görögökhez és rómaiakhoz. Lassankint egész rendszerré fejlődött. A rómaiaknál már Cicero és Gellius kimutatják a csillagjósolás humbug voltát. Bár a római császárok közül többen, pl. Claudius, Vitellius, Vespasianus számúztették Rómából az asztrológusokat, mégis lappangva ott jósoltak a forumon és jártak házról házra, mint most a kártyavető cigányasszonyok. A csillagjósoknak legtekintélyesebb időzői voltak a keresztény egyházatyák és a pápák.

A csillagjósolást egész rendszerré fejlesztették az arabok és a zsidó kabalisták. Az asztrológia a keresztény népeknél a XIV. és XV. században terjedt el leginkább, mikor a fejedelemek udvari csillagjósokat tartottak, sőt a páduai és bolgnai egyetemen az asztrológiának tanszéke volt. Nagy hatással ostorozta a csillagjósolás babonáját Savonarola az ő mennydörgő szónoklataiban, ellenben Luther és Melancton még hittek az asztrológiában. A legtitresebb csillagjósok, „az asztrológusok királyának“ Nostradamusnak jóslatait a pápa 1781-ben indexre tette.

Nagyon élesen világitotta meg a csillagjósolás értékét a nagy csillagász Kepler (1571—1630), aki bár korának felfogása és szegénysége által kényszerítve volt horoszkópot készíteni, azt vallotta, hogy az asztrológia nem érdemli, hogy időt fordítsanak rá, de az emberek abban az örületben vannak, hogy az a csillagászhoz tartozik. Másutt meg azt írta: „az asztrológia egy hóbortos leányka, de jó lsten, hol maradt volna az anyja, a bölcs csillagászati tudomány, ha ez a bolond lány nem lenne?“ Egyébként is a csillagászok bevétele oly ritka, hogy az anyja bizonyára éhen halna, ha a leánya nem keresne.“

Tehát a világos fejek már az ókorban, sőt a „sötét“ középkorban és az ujkorban egyaránt hóbortnak és humbugnak ismerték a csillagjósolást, mely egy bölcs anyának, a csillagászatnak bolondos

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLOSÓ

szabott árak

leánya, Valóban szegényletes, hogy ez a régen babonának és humbugnak bizonyított ostobaság a mi korunkban, midőn a tejutat csillagokká porlasztja a természettudomány és csillagászaink nemcsak égi tünényeket számítanak, ki előre, hanem tudásukkal, zseniális számításal bolygócsillagot fedeznek fel, mielőtt látták volna, most a világvárosokban „művelt” urihölgyek csillagjósok csalafintaságait hallgatják babonás áhitattal és neurastheniás félelemmel.

Ideje volna már, ha egy modern Claudius vagy Vespasianus valahová, nem a Gellérthegyre, hanem távol az ördögzigetere száműznék a modern csillagjósokat, kuruzslokat, csodadoktorokat, kártyavetőket és csodarabbiakat. És az így egybeterelt társaság ott építhetne akár boszorkánykonyhát, kotyvaszhatnák a varázsszert és jóslhatnának, de csak — egymásnak. Sőt ritka tudományukért adassék meg nekik a privilégium, hogy szabodon választhassanak a haláluk utáni kitömésért, vagy spirítuszba eltevést közt; mert megérdemlik, hogy múzeumokba — mutogassák őket, elretentésül azoknak, akik oly tudatlanok és babonásan hiszékenyek, hogy a sarlatán humbugnak is felülnek.

A hadikölcsön-jegyzés megkönnyítése.

A Magyar földhitelintézetek országos szövetsége (Altruista bank) nemzeti és szociális missziójától áthatva és az előző hadikölcsönök kibocsájtása alkalmából számos helyről megnyilvánult óhajnak megfelelő, nagyjelentőségű elhatározással kíván földbirtokosainknak módot nyújtani arra, hogy amennyiben nem is rendelkeznek ez idő szerint kellő készpénzzel hadikölcsönkötvények jegyzése, illetőleg átvétele tekintetében, hazafiás érzettüket megfelelő módon érvényesíthessék. Az igazgatósága ugyanis Teleszky János pénzügyminiszter előnkéte alatt f. hó 1-én tartott igazgatósági ülésében kimondotta, hogy kellő fedezetet nyújtó birtokokra hadikötvényeknek legalább 50,000 koronás tételekben és szabad darabokban való jegyezhetőse céljából oly jelzáloghiteleket nyújt, melyek a földbirtokos részéről 10 év alatt egyenlő évi részletekben fizetendők vissza, de ezen időn belül is stornó nélkül bármikor visszafizethetők.

A kölcsön kamatterve azonos a kötvények tényleges kamatjével; emellett a Magyar földhitelintézetek országos szövetsége a kölcsönigénylőket még mindennemű költségtől is mentesíti, amennyiben a kölcsönök lebonyolításával járó mindennemű kiadást, bélyegeket és kincstári illetéket sajátjából veszi, a kötvényjegyzéseknél pedig ügyfeleinek azt a legnagyobb jutalékot is megtéríti, amelyet a hivatalos aláírási helyek engedélyeznek. A jegyzett kötvények tulajdonosainak a teljesített részletlételek árnyában fognak kiadni és az intézet által addig is díjmentesen kezeltek.

A kölcsön nagyságának megállapításánál az intézet figye-

lemmel lesz arra, hogy a kölcsönök részletlételei összege a földbirtokok évi jövedelmének megtakarításából fedeztessék és így tulajdonképpen a földbirtokok tőkeértékének igénybevétele nélkül új tőkegyűjtésre is óhaj alkalmat szolgáltatni.

A fentiek után jogos a várakozás, hogy a Magyar földhitelintézet országos szövetségének elhatározása sok oly jegyzést fog a hadicélokra megnyerni, amelyek különbözően elmaradnának és hathatósan elő fogja segíteni a harmadik hadikölcsönnek sikerét.

Háborus apróságok.

Mi az a hidfő? A harcéri tudósításokban minden untalan találunk ezzel a katonai műkifejezéssel: hidfő. Mi is tulajdonképpen a hidfő.

Képzeljünk el egy folyót, amelyen vasúti hid, meg egyéb közlekedési eszközök számára épült másik hid vezet keresztül. Ha az ellenség állása közel van ezekhez a hidakhoz, akkor lehetetlenné teheti ránk nézve a hidak használatát vagy az azokon átvonuló csapatainkat olyan helyzetben támadhatja meg, amelyekben ezek kifejldődni képtelenek. Hogyan lehet ezt megakadályozni. Hogy a hidaktól olyan távolságban tartjuk, hogy azt hatásos tűz alá ne vehesse, másrészt átkelő csapataink a harcserű kifejldésre elegendő teret biztosítunk. Erre a célra a hidak előtt félkörben egy erődöt alkotunk és az erődök között is nehéz tűzérseget állítunk fel. Tegyük fel, hogy az erődök félkörének sugara 8 kilométer, lövegeink pedig 10 kilométerre hordanak, akkor ezzel az egyszerű hidfővel az ellenséget a hidtől 17 kilométernyire harcba tudjuk kényszeríteni és így megakadályozzuk őt abban, hogy közvetlenül beavatkozhassék átvonuló seregeink mozgólataiba s e seregeknek 25 kilométernyi körzetben nyugodt mozgást biztosítottunk.

Ha az ilyen hidfő már békeidőben ki volt építve, azt állandó hidfőnek mondjuk. Nagy folyók mellett épített minden erősség hidfő jellegével bír. Ha a hidfő egész köralakban van építve, úgy, hogy a folyó a kör közepén folyik keresztül, akkor kettős hidfővel állunk szemben.

A hidfő nagy szerepet játszik a visszavonuló saját csapatok védelme és kifejldése szempontjából is, akkor különösen, amikor a csapatok egy menetoszlopban kénytelenek a folyón áthaladni. Láttuk Lvangorodnál és Varsónál, hogy ezek a hidfők milyen hatásosan támogatták az oroszok offenzíváját és visszavonulását e hatalmas folyón keresztül.

Általában egy nagy folyó nagyon kedvező támpont annak, aki ezt a vonalat csak védelmezni akarja. De amilyen akadály a folyam az ellenségnek, éppen olyan akadály a védőnek is, amikor offenzívába akar átmenni, vagyis a védelmet támadásra változtatni. Am, ha a védő az ellenséges oldalon egy pár hidfőt épített ki, akkor meg vannak offenzívájának természetes kiinduló pontjai. Ennek legutóbb Tarnopol és Trembola nyújtottak beszédes példát. Mivel pedig a jelen háború megmutatta, hogy a védelem alkalmas időben offenzívába menjen át, ezért a hidfők a jelen háborúban igen jelentős szerepet visznek.

HIREK. Napló.

Hosszu éveken át dirigálja egy ember a város színházat. Jól? Rosszul? Most nem tartozik ide. Mikor megváltik a város színházától, bucsuelőadást rendez, amelyre természetesen a színházba járó közönség az utolsó szálig elmegy. A férj a feleségét is magával viszi. A papa a leányát. Mikor azután együtt van az ünneplőközönség, kiáll a deszkákra a színész, azt hiszi, hogy új bortól bepityókált csapszéki közönséggel van dolga, s annak gusztusa szerint kezd kuplézni, vagy miacsudáznai. Általános felháborodás. Illetve dehog. Csak a józtlés háborodik fel, mert ha általában lett volna a felháborodás, akkor menten lehurrogták volna a kupléző színészt. Így csak a hivatalos apparátus figyelmeztette, hogy máskor jobban válogassa meg a szavait. A főkapitány lépett fel erélyvel, hogy utálpot köt a tisztelt vendégszereplőknek a sarkára, ha ilyen közönségesen viselkednek. Teljes elismerést érdemel az ilyen erélyes fellépés és tisztelettel kérjük a főkapitányt, hogy a jövőben is így járjon el. Mi azonban nemcsak a színészt rójjuk meg, hanem a közönséget is. A közönség az oka, hogy a színész ilyesmikkel traktálhatja. A közönség möhön falja a „finom pikkantériát,” szereti a sikamlósságokat, s szinte kielégítetlenek érzik magát, hogy a színész ilyen injekciókkal el nem látja. A színész természet-

senfokozatosan nagyobb bátorságra kap, hisz a publikum valósággal rákényszeríti, s egy szép este azután jön a kocsisztilus és szemlemesség. Tessék csak visszamlékezni a mult színiévadokra. Nem egyszer megrótt ez az izlést, a közönség azonban tapsaival bizonyította, hogy neki tetszik. Most azután megjárta, kapott a trágárságból is. Zsebre tette.

Az ilyen publikummal tényleg úgy kell bánni mint a rossz gyerekekkel, akit mindig felügyelet alatt kell tartani. A színügyi hízottság és a rendőrség szigorú felügyeletét kérjük a jövőre, hogy egyszer már vége legyen a kultúra deszkái bemocskolásának. Azt hisszük, hogy a város nem Bátorin kupléi számára építette a színházat, hanem valami magasabb kultúr szempontokból. Hát akkor kulturház legyen és ne éjjeli mulató stílu nótásbóde.

— A király köszönete a vármegyéhez. Fejérvármegye törvényhatósága a hétfői közgyűlés alkalmából gróf Széchenyi Viktor főispán indítványára hódoló táviratot küldött a királynak névnapja alkalmából. Ófelsége a következő táviratban köszöntö meg a vármegyét figyelmét:

Wien, Schönbrunn.

Ó csász. és apostoli kir. Felsége Fejérvármegye törvényhatósági bizottságának legmagasabb névnapja alkal-

Székesfehérvár szab. kir. város

A POLLO-színháza.

Szurdán és csütörtökön,
OKTÓBER HÓ 5 ÉS 6 AN:

ÚJ KINEMASZKECCS

PARDON, TÉVEDTEM!

Bohózatos moziszeccs énekkel és tánccal 4 részben.

Irta: Fritz Schönhoff.

Fordította és részben átdolgozta: Emőd Tamás.

Személyek:

Báró Reszketeg Géza . . . dr. Erdélyi Géza,
Kiss Rózsika mozisínész . . . Kiss Rózsika,
Sándor József jómódu . . . Sándor József,
Sándor Mariska a huga, jómódu Kiss Mariska.

És a nagyszabásu moziműsor ujdonságai.

A helyárák felemeltek. Az előadások kezdete
6 és 9 órakor.

Jegyek előre válthatók Krausz Verona tüzsdéjében.

